

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การส่งออก-นำเข้า เป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการนำเงินตราจากต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจุบันจะเห็นได้ว่าภาคการส่งออกเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ และก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ประเทศต่างๆมากมาย เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการขยายตัว และพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องซึ่งปัจจุบัน รายได้จากการส่งออกเป็นรายได้หลักที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศ และมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

ตารางที่ 1.1 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี 2554-2556

รายการ	มูลค่า : ล้านบาท			อัตราการขยายตัว (%)		
	2554	2555	2556	2554	2555	2556
มูลค่าการค้า	13,690,717.59	14,895,551.50	14,577,444.10	14.38	8.80	- 2.14
การส่งออก	6,707,989.46	7,082,490.96	6,910,509.74	9.73	5.58	- 2.43
การนำเข้า	6,982,728.13	7,813,060.54	7,666,934.36	19.23	11.89	- 1.87
ดุลการค้า	- 274,738.67	- 730,569.58	- 756,424.62	- 207.01	- 165.91	- 3.54

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, 2557

หมายเหตุ : (+) หมายถึง เกินดุล

(-) หมายถึง ขาดดุล

จากตารางที่ 1.1 แสดงให้เห็นถึงสถิติมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทย ปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่าเท่ากับ 13,690,717.59 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 14.38 เป็นมูลค่าส่งออก 6,707,989.46 ล้านบาท และมูลค่านำเข้า 6,982,728.13 ล้านบาท โดยดุลการค้าขาดดุลเท่ากับ 274,738.67 ล้านบาท และในปี 2555 เพิ่มมูลค่าการค้าเป็น 14,895,551.50 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.80 เป็นมูลค่าส่งออกเท่ากับ

7,082,490.96 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 7,813,060.54 ล้านบาท ส่วนในปี 2556 มูลค่าการส่งออกเล็กน้อยเหลือ 14,577,444.10 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าการส่งออก 6,910,509.70 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 7,666,934.40 ล้านบาท

ตารางที่ 1.2 จำนวนวิสาหกิจที่ส่งออกและนำเข้า ปี 2553 – 2555 ของประเทศไทย จำแนกตามขนาดวิสาหกิจ

(หน่วย : ราย/กิจการ)

จำนวนวิสาหกิจ	2553	2554	2555	จำนวนวิสาหกิจ เพิ่มขึ้น / ลดลง
จำนวนวิสาหกิจส่งออก				
ขนาดเล็ก	19,406	21,157	19,399	-1,758
ขนาดกลาง	2,704	2,772	2,696	-76
ขนาดใหญ่	2,155	2,178	2,180	2
อื่นๆ	12,860	11,721	15,594	3,873
รวม	37,125	37,828	39,869	2,041
จำนวนวิสาหกิจนำเข้า				
ขนาดเล็ก	33,220	38,787	33,912	-4,875
ขนาดกลาง	3,327	3,532	3,348	-184
ขนาดใหญ่	2,560	2,655	2,552	-103
อื่นๆ	30,717	28,825	40,614	11,789
รวม	69,824	73,799	80,426	6,627

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2556

หมายเหตุ: (+) หมายถึง เกินจุด

(-) หมายถึง ขาดจุด

จากตารางที่ 1.2 จำนวนของวิสาหกิจที่ส่งออกของประเทศในปี 2555 พบว่ามีทั้งสิ้น 39,869 กิจการ แบ่งเป็นกิจการขนาดเล็กจำนวน 19,399 กิจการ ขนาดกลางจำนวน 2,696 กิจการ ขนาดใหญ่จำนวน 15,594 กิจการ และ อื่นๆจำนวน 15,594 กิจการ มีจำนวนผู้ส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ทั้งสิ้น 2,041 กิจการ ขณะที่การนำเข้าในปี 2555 มีจำนวนวิสาหกิจนำเข้าทั้งสิ้น 80,426 กิจการ แบ่งเป็นกิจการขนาดเล็กจำนวน 33,912 กิจการ ขนาดกลางจำนวน 3,348 กิจการ ขนาดใหญ่จำนวน 2,552 กิจการและอื่นๆจำนวน 40,614 กิจการ มีจำนวนผู้นำเข้าเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ทั้งสิ้น 6,627 กิจการ

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากที่สุดในภาคเหนือ มีการทำกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจที่หลากหลาย มีศักยภาพ และความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางด้านการค้าระหว่างประเทศของภาคเหนือตอนบน บทบาทของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะสถาบันการเงินต่างๆ ในการให้บริการทางการเงินสำหรับการค้าระหว่างประเทศจึงมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ จะเห็นได้จากการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ส่งออกในรูปแบบของเงินทุนระยะสั้น เพื่อให้ผู้ส่งออกใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ ได้แก่ การกู้เบิกเงินเกินบัญชี การขายลดตั๋วเงิน การจำนำสินค้า และการให้แพคเกจเครดิต เป็นต้น ส่วนในรูปแบบของเงินทุนระยะยาว เพื่อการลงทุนในการซื้อเครื่องจักรเพื่อการผลิตสินค้าส่งออก เพื่ออำนวยความสะดวกในการรับชำระค่าสินค้าออก และเป็นตัวแทนการชำระค่าสินค้าที่สั่งเข้า ทำให้ลดความได้เปรียบ เสียเปรียบ ตลอดจนความเสี่ยงระหว่างผู้ซื้อ และผู้ขาย ทั้งนี้ขึ้นกับเงื่อนไข และข้อตกลงทางการค้าระหว่างผู้ซื้อ และผู้ขายด้วย

ตารางที่ 1.3 จำนวนผู้ประกอบการส่งออก – นำเข้าในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2554 - 2556

จำนวนผู้ประกอบการแยกตามอำเภอ	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
อ.เมืองเชียงใหม่ (ราย)	357	400	437
อ.อื่นๆ (ราย)	355	452	489
จำนวนรวม (ราย)	712	852	926
อัตรการเติบโต (%)	8.21	19.66	8.69

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2557.

จากตารางที่ 1.3 แสดงจำนวนผู้ประกอบการส่งออก-นำเข้า แยกตามอำเภอเมือง และอำเภออื่นๆ พบว่า ในปี 2555 มีผู้ประกอบการส่งออก-นำเข้าจำนวน 852 ราย แบ่งเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองจำนวน 400 ราย และไม่อยู่ในเขตอำเภอเมืองจำนวน 452 ราย โดยจำนวนผู้ประกอบการส่งออก-นำเข้าเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 19.66 และในปี 2556 มีจำนวนผู้ประกอบการส่งออก-นำเข้าจำนวน 926 ราย แบ่งเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองจำนวน 437 ราย และไม่อยู่ในเขตอำเภอเมืองจำนวน 489 ราย โดยจำนวนผู้ประกอบการส่งออก – นำเข้า เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 8.69 จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะอยู่ในเขตอำเภอเมือง

ปัจจุบันสถาบันการเงินมีการให้บริการด้านการค้าต่างประเทศมากขึ้น โดยแต่ละแห่งมีการวางกลยุทธ์เพื่อสร้างความได้เปรียบและมีความต้องการที่จะตอบสนองลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด โดย ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ได้ออกผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการส่งออกและนำเข้า ซึ่งเป็นสินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บริการทางการเงิน เพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถในการแข่งขันของนักธุรกิจไทยในตลาดการค้าของโลก ทั้งบริการที่ส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกโดยตรง บริการที่รองรับการนำเข้าและการลงทุนในส่วนที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกของประเทศ ตลอดจนการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศอันจะส่งผลต่อการขยายฐานการค้าของประเทศไทย ทั้งบริการที่ส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกสินค้าหรือบริการจากประเทศไทยและกิจการที่ได้มาหรือสนับสนุนการได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ บริการรองรับการนำเข้าและการทำธุรกิจในประเทศซึ่งมีส่วนช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคส่งออกไทย ตลอดจนธุรกิจไทยในต่างประเทศซึ่งส่งผลต่อการขยายฐานการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศของไทย

สินเชื่อเพื่อการนำเข้าและส่งออก เป็นบริการที่สถาบันการเงินจัดให้มีขึ้น เพื่อความสะดวกต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้า-ส่งออกในการชำระค่าสินค้า และดำเนินธุรกรรมทางการค้ากับประเทศคู่ค้า ได้แก่ การเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Issuing Credit) การแก้ไขเลตเตอร์ออฟเครดิต (Amendment of Letter of Credit) การชำระค่าสินค้าตามตัวที่เกิดจากเลตเตอร์ออฟเครดิต การชำระค่าสินค้าตามตัวเรียกเก็บ สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipt: T/R, Shipping Guarantee: S/G) และ Forward Contract การแจ้งเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Advised L/C) การแจ้งแก้ไขเลตเตอร์ออฟเครดิต การโอนเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C Transference) การยืนยันเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C Confirmation) การรับซื้อตัวเรียกเก็บสินค้าออก การเรียกเก็บเงินตามตัวสินค้าออก สินเชื่อเพื่อการส่งออก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบริการจองอัตราแลกเปลี่ยนซื้อล่วงหน้า (Forward Exchange Bought: FWB) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศ และบทบาทของสถาบันการเงินมีส่วนสำคัญต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ในการส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการด้านการค้าระหว่างประเทศในรูปแบบของธุรกิจบริการประเภทต่างๆ ส่งผลให้สถาบันการเงินในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จึงให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้ประกอบการธุรกิจส่งออก-นำเข้า เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีนักลงทุน และผู้ประกอบการส่งออกและนำเข้าอยู่เป็นจำนวนมาก

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่มาของผู้วิจัยสนใจศึกษาเจาะกลุ่มผู้ประกอบการส่งออก-นำเข้าในจังหวัดเชียงใหม่ โดยจังหวัดเชียงใหม่เป็นอีกจังหวัดหนึ่งของประเทศที่มีการส่งออก-นำเข้าในปริมาณที่สูง เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีนักลงทุน และผู้ประกอบการธุรกิจส่งออก-นำเข้าอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้เป็นที่น่าสนใจว่าปัจจัยอะไรที่มีอิทธิพลต่อการใช้สินเชื่อเพื่อการส่งออก-นำเข้ากับสถาบันการเงิน เน้นศึกษาเฉพาะกรณี สินเชื่อกับสถาบันการเงินในจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษากลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการผ่านสถาบันการเงินในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ประกอบการในการใช้สินเชื่อเพื่อการส่งออก-นำเข้ากับสถาบันการเงินของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สินเชื่อเพื่อการส่งออก-นำเข้ากับสถาบันการเงินของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า-ส่งออกสินค้าของผู้ประกอบการประกอบไปด้วย สถาบันการเงินที่ใช้บริการสินเชื่อ วัตถุประสงค์ของการใช้สินเชื่อ วงเงินกู้ที่ได้รับ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ระยะเวลาในการขอกู้ ระยะเวลาในการผ่อนชำระ หลักประกันที่ใช้ในการขอกู้ บุคคลที่ชักชวนและแนะนำให้เข้ามาใช้บริการสินเชื่อเพื่อการนำเข้า-ส่งออกสินค้ากับธนาคารพาณิชย์ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการนำเข้า-ส่งออกสินค้าของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สินเชื่อเพื่อการส่งออก-นำเข้ากับสถาบันการเงินของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ และปัจจัยด้านกระบวนการ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม และทำการศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการที่ใช้บริการสินเชื่อเพื่อการส่งออก-นำเข้ากับสถาบันการเงินในจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงปี 2556-2557

1.3.2 ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ จะทำการศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการส่งออก – นำเข้าในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ใช้บริการสินเชื่อเพื่อการส่งออก-นำเข้ากับสถาบันการเงิน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 1,006 ราย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษา เท่ากับ 300 ตัวอย่าง

1.3.3 ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษานี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม-เดือนกันยายน 2557

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ

การศึกษาในครั้งนี้ สามารถช่วยทำให้ทราบถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ใช้สินเชื่อเพื่อการส่งออก - นำเข้ากับสถาบันการเงินของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานด้านการให้บริการสินเชื่อด้านการส่งออก-นำเข้าให้มีประสิทธิภาพ และสามารถนำมาใช้ในการสร้างกลยุทธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

1.5 นิยามคำศัพท์

สินเชื่อเพื่อการนำเข้า หมายถึง บริการที่สถาบันการเงินจัดให้มีขึ้น เพื่อความสะดวกต่อผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าในการชำระค่าสินค้า และดำเนินธุรกรรมทางการค้ากับประเทศคู่ค้า ได้แก่ การเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Issuing Credit) การแก้ไขเลตเตอร์ออฟเครดิต (Amendment of Letter of Credit) การชำระค่าสินค้าตามตัวที่เกิดจากเลตเตอร์ออฟเครดิต การชำระค่าสินค้าตามตัวเรียกเก็บสินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipt: T/R, Shipping Guarantee: S/G) และ Forward Contract เป็นต้น

สินเชื่อเพื่อการส่งออก หมายถึง บริการที่สถาบันการเงินจัดให้มีขึ้น เพื่อความสะดวกต่อผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกสินค้า และดำเนินธุรกรรมทางการค้ากับประเทศคู่ค้า ได้แก่ การแจ้งเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Advised L/C) การแจ้งแก้ไขเลตเตอร์ออฟเครดิต การโอนเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C Transference) การยืนยันเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C Confirmation) การรับซื้อตัวเรียกเก็บสินค้าออก การเรียกเก็บเงินตามตัวสินค้าออก สินเชื่อเพื่อการส่งออก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบริการจองอัตราแลกเปลี่ยนซื้อล่วงหน้า (Forward Exchange Bought: FWB)

สถาบันการเงิน หมายถึง สถานที่ที่เปิดให้บริการทางการเงินภายในประเทศ โดยมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็นคนไทย และทำการจดทะเบียนนิติบุคคลในประเทศไทย

ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออกสินค้า หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกให้บริการด้านการค้าต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์ เช่น เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร หรือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชี และการเงิน เป็นต้น ที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนประสมการตลาดบริการ หมายถึง ปัจจัยที่ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออกสินค้าให้ความสำคัญในการใช้สินเชื่อเพื่อการส่งออก-นำเข้ากับธนาคารพาณิชย์ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ และปัจจัยด้านกระบวนการ